

Nové nálezy kovaříka *Ampedus karpathicus* na území Čech (Coleoptera: Elateridae)

New records of click-beetle *Ampedus karpathicus* in Bohemia (Coleoptera: Elateridae)

Josef Mertlik

Pohřebačka 34, 533 45 Opatovice nad Labem, Česko
e-mail: mertlik@elateridae.com

Abstract. In this study, I review the distribution records of *Ampedus karpathicus* (Buysson, 1885) in Bohemia (Czechia). Habitats are photo-documented.

Key words: Coleoptera, Elateridae, *Ampedus karpathicus*, faunistics, biotope, Czechia, Bohemia

Úvod

V této práci je uveden přehled publikovaných a nových nálezů kovaříka *Ampedus karpathicus* (Buysson, 1885) na území východních Čech (Broumovsko) a jižních Čech (Šumava a Novohradské hory), které se mi podařilo shromáždit v rámci soukromého programu faunistického mapování druhů čeledí Cerophytidae, Elateridae, Eucnemidae a Throscidae na území Česka a Slovenska (Mertlik 2007-2025). Jsou zde také fotografie jeho biotopů a odkazy na rozsáhlejší fotodokumentaci lokalit, která je volně přístupná v internetové fotogalerii, viz **Metodika**.

U některých dříve publikovaných nálezů je zde upřesnění, případně doplnění lokálních údajů.

Obr. 1. Kovařík *Ampedus karpathicus*. Foto J. B. Procházka.

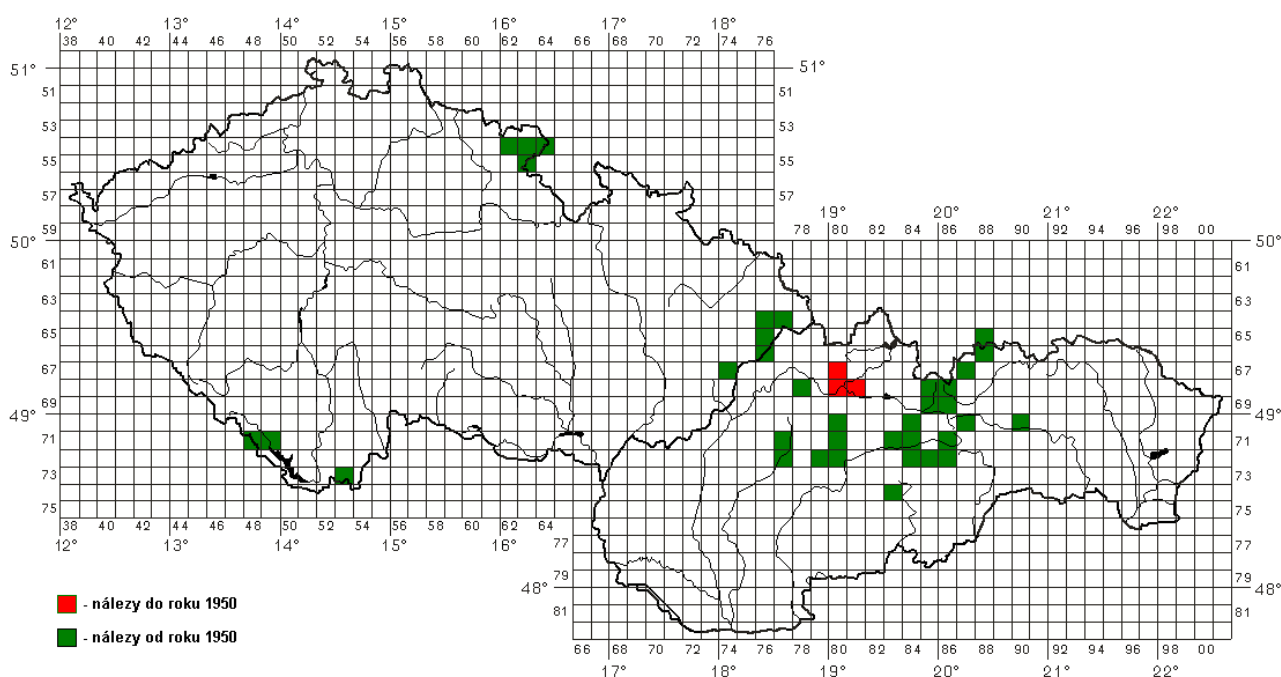
Metodika

Pro číslování lokalit byla použita vzestupná řada čísel faunistických čtvrců (Zelený 1972). Základní údaje z lokalitních štítků jsou sepsány v jednotném stylu za použití standardních zkratk. Pokud není uvedeno jinak, je autorem fotografií J. Mertlik.

Dále jsou v textu použity následující zkratky: coll. – sbírka s uložením dokladů; det. – určil; env. – okolí; ex. – exemplář; leg. – sbíral; observ. – pozoroval; rev. – revidoval; bor. – severní; centr. – střední; mer. – jižní; occ. – západní; or. – východní; pers. comm. – osobní sdělení. Pokud není uvedeno jinak, platí J. Mertlik det.

Fotogalerie lokalit. Kompletní pořízená fotodokumentace lokalit (161 fotografií na 2 stránkách) je k dispozici v internetovém vyhledávači na adrese: <http://www.elateridae.com/galerie/search.php> Do tohoto vyhledávače zadáte název druhu „*Ampedus karpaticus*“, poté kliknete na "hledej" a objeví se tabule s náhledy fotografií. Kliknutí na vybranou fotografii je možné dvakrát zvětšit její velikost.

Do vyhledávače je možné zadat i jméno konkrétní lokality a zobrazí se všechny pořízené fotografie.

Obr. 2. Faunistická mapa druhu *Ampedus karpaticus* pro území Česka a Slovenska (Mertlik 2007-2025).

Přehled nálezů druhu *Ampedus karpaticus* na území východních Čech

Hamet, Mertlik et Vancil 2003: 91 (jako *Ampedus suecicus*).

Hamet, Vancil et spol. 2005: 63, 65 (jako *Ampedus suecicus*).

Hamet & Vancil 2015 (jako *Ampedus suecicus*).

Hamet et Vancil 2016: 103 (jako *Ampedus suecicus*).

Mertlik 2017: 45.

Mertlik 2018: 70-73.

Publikované nálezy:

5462: Bohemia or., Janovice env., Adršpašsko-Teplické skály, Liščí hora – rokle, 30. V. 2003, 1 ♂, lezl po pískovcovém balvanu, J. Mertlik leg. et coll.

5462: Bohemia or., Janovice env., Adršpašsko-Teplické skály, Liščí hora – plošina-holoseč, 1. IX. 2004, šút a krovky, pod kůrou pařezu smrku, J. Mertlik leg. et coll.

5462: Bohemia or., Adršpaš – Teplice nad Metují, Vlčí rokle, hrad Střmen env., 21. VI. 1995, 1 ♀, na kamenu na cestě, J. Mertlik leg. et coll.

- 5462: Bohemia or., Adršpašsko-teplické skály, Skály (severozápadně od obce), 28. VI. 2005, 1 ♀, feromonový lapač, M. Mikát leg. et coll., J. Mertlik det. 2006.
- 5463: Bohemia or., Machov, Bělý, 12. IX. 2003, 2 ex., M. Mantič leg. et coll., T. Sitek det.
- 5463: Bohemia or., Broumovské stěny, Velká kupa (5463d), 19. V. 2003, 1 ex., kůrovcové lapače, J. Beran leg., J. Mertlik coll.; 5. VI. 2003, 4 ex., kůrovcové lapače, J. Beran leg., Z. Vancí coll., J. Mertlik det. 2003; 10. VII. 2003, 5 ex., J. Beran leg., Z. Vancí coll., J. Mertlik det.; 11. VI. 2004, 3 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.; 23. VI. 2004, 2 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.
- 5463: Bohemia or., Broumovské stěny, U Václava, 4. VI. 2004, 1 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.; 1. VII. 2004, 2 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.; 15. VII. 2004, 1 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.
- 5463: Bohemia or., Broumovské stěny, kaple svatého Huberta, 3. VI. 2003, 1 ex., J. Beran leg., A. Hamet coll., J. Mertlik det.
- 5463: Bohemia or., Broumovské stěny, Hvězda (5463d), 5. VI. 2003, 2 ex., kůrovcové lapače, J. Beran leg., Z. Vancí coll., J. Mertlik det. 2003, 1 ex. in M. Mantič coll.; 27. V. 2004, 1 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.; 11. VI. 2004, 1 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.; 1. VII. 2004, 1 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.
- 5463: Bohemia or., Broumovské stěny, Zelený hájek, 12. IX. 2003, 1 ex., A. Hamet leg., det. et coll.
- 5463: Bohemia or., Broumovské stěny, Hájkova rokle, 11. VI. 2003, 1 ex., J. Beran leg., Z. Vancí coll., J. Mertlik det.; 11. VI. 2004, 1 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.; 23. VI. 2004, 3 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.
- 5463: Bohemia or., Broumovské stěny, Modrý kámen, 11. VI. 2004, 2 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.; 23. VI. 2004, 1 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.
- 5463: Bohemia or., Broumovské stěny, Koruna, 8. VI. 2004, 5 ex., A. Hamet leg. et coll., J. Mertlik det.; 23. VI. 2004, 1 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.; 1. VII. 2004, 2 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.; 8. VII. 2004, 3 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.
- 5463: Bohemia or., Broumovské stěny, Božanov, Božanovský Špičák, 24. IV. 2000, 1 ♂, ve šterbině v trouchnivém dřevě na vrcholu pahýlu kmenu smrku, J. Mertlik leg. et coll.; (50°30'44.992"N, 16°19'11.517"E), 18. VI. 2012, 1 ♂ (ex. puppe), v trouchnivém dřevě pařezu smrku, J. Mertlik leg., det. et coll.
- 5464: Bohemia or., Božanov, Lopota, 10. VI. 2003, 1 ex., J. Beran leg., J. Mertlik det., R. Ján coll.; 4. VI. 2004, 1 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.; 8. VI. 2004, 1 ex., A. Hamet leg. et coll., J. Mertlik det.; 23. VI. 2004, 2 ex., J. Beran leg., Z. Vancí det. et coll.; 8. VII. 2004, 1 ex., J. Beran leg., Z. Vancí coll., Mertlik det.

Nové nálezy:

- 5462: Bohemia or., Teplice nad Metují, Teplické skály, holoseče pod Kraví horou (50.5802708N, 16.1501656E), 17. V. 2025, 1 ♀, pod kůrou smrku, J. Mertlik leg. et coll.
- 5462: Bohemia or., Teplice nad Metují, Teplické skály, skalní útvar Moničin kámen env. (50.5762458N, 16.1342144E), 20. V. 2025, 1 ♀, pod kůrou pokáceného smrku, J. Mertlik leg. et coll.
- 5462: Bohemia or., Teplice nad Metují, Teplické skály, skalní útvar Černý kvádr env. (50.5769000N, 16.1305450E), 20. V. 2025, 1 ♀, pod kůrou padlého smrku, J. Mertlik leg. et coll.
- 5462: Bohemia or., Teplice nad Metují, Jiráskovy skály, Bišík (50.5720622N, 16.1447794E), 20. V. 2025, 1 ex., pod kůrou suchého smrku, J. Mertlik leg. et coll.
- 5462: Bohemia or., Teplice nad Metují, Jiráskovy skály, holoseče nad pramenem sv. Huberta (50.5760133N, 16.1542947E), 17. V. 2025, 1 ♀, pod kůrou smrku, J. Mertlik leg. et coll.
- 5463: Bohemia or., Teplice nad Metují, Lachov, stolová hora Hejda (50.5710494N, 16.1980200E), 6. V. 2025, 1 ♂, pod kůrou mrtvého smrku, J. Mertlik leg. et coll.
- 5463: Bohemia or., Žďár nad Metují, stolová hora Ostaš (50.5621786N, 16.2068472E), 6. V. 2025, 1 ♀, pod kůrou mrtvého smrku, J. Mertlik leg. et coll.
- 5463: Bohemia or., Broumovské stěny, Božanov, Božanovský Špičák (50.5166411N, 16.3246536E), 26. IV. 2025, 1 ♂, 2 ♀♀, holoseč, pod kůrou smrku, J. Mertlik leg. et coll.
- 5463: Bohemia or., Machov, Polické stěny, vrch Signál (50.5109542N, 16.3008011E), 7. V. 2025, 1 ♂, 1 ♀, holoseč, pod kůrou, J. Mertlik leg. et coll.
- 5463: Bohemia or., Machov, Polické stěny, pod Sovím hrádkem (50.5098286N, 16.3045533E), 7. V. 2025, 1 ex., holoseč, pod kůrou, J. Mertlik leg. et coll.
- 5463: Bohemia or., Machov, Machovský kříž (50.5080333N, 16.3204550E), 7. V. 2025, 1 ♂, holoseč, v kůrovcovém lapači, J. Mertlik leg. et coll.
- 5463: Bohemia or., Božanov, Suchý vrch (50.5113381N, 16.3321483E), 26. IV. 2025, 25 ♂♂, 5 ♀♀, holoseč, pod kůrou smrku, J. Mertlik leg. et coll.; (50.5089117N, 16.3292497E), 7. V. 2025, 2 ♂♂, 4 ♀♀, holoseč, pod kůrou suchých smrku, J. Mertlik leg. et coll.
- 5563: Bohemia or., Machov, stolová hora Bor, Pod Bludnými skalami (50.4821200N, 16.2815869E), 9. V. 2025, 3 ♂♂, 2 ♀♀, pod kůrou kmenů smrku a jedlí, J. Mertlik leg. et coll.

Přehled nálezů druhu *Ampedus karpaticus* na území jižních Čech

Kubán 1988: 318 (jako *A. suecicus*).
Vávra 1993: 44 (jako *A. suecicus*).
Laibner 2000: 177 (jako *A. suecicus*).
Mertlik 2018: 70-73.
Procházka 2020: 23.

Publikované nálezy:

- 7148: Bohemia mer., Šumava, Stožec, 28. IX. 1980, 1 ♀, J. Chalupek leg., S. Laibner det. et coll. (Vávra 1993 jako *A. suecicus*).
7149: Bohemia mer., Šumava, Stožec [Šumava, Volary env., 7149a], 28. IX. 1986, 3 ♂♂, 2 ♀♀, J. Chalupek leg., V. Kubán det. et coll. (NMPH) (Kubán 1988 jako *A. suecicus*, Mertlik 2018); [Šumava, Volary env., 7149a], 26. IV. 1987, 4 ♀♀, A. Kudrna et V. Němec leg. et coll., V. Kubán det. (Kubán 1988 jako *A. suecicus*); [Šumava, Volary env.], 18. X. 1987, 1 ♀, V. Němec leg., V. Kubán det. et coll. (NMPH), J. Mertlik rev.
7149: Bohemia mer., Šumava, Stožec – Medvědice (48.8797778N, 13.8335833E), 6. IX. 2018, 1 ex., J. Procházka leg., V. Kubán det. (Procházka 2020).
7149: Bohemia mer., Šumava, Stožec env., vrch Stožec, holoseče na východním svahu (48.8767681N, 13.8401531E), 29. IV. 2011, 5 ex., pod kůrou pahýlů a pokácených kmenů smrků, J. Mertlik leg. et coll. (Mertlik 2018).
7149: Bohemia mer., Šumava, Stožec env., vrch Stožeček, u Povalky (48.8765317N, 13.8544544E), 29. IV. 2011, 4 ex., ve šterbinách dřeva a pod kůrou pokáceného kmenu smrku, J. Mertlik leg. et coll. (Mertlik 2018).
7149: Bohemia mer., Šumava, Stožec, úpatí vrchu Stožeček, polesí Nad Hájovnou (48.8670189N, 13.8627267E) [Šumava, Volary, 7049], 6. V. 1990, 1 ♀, pod kůrou kmenu *Picea excelsa*, J. Vávra leg., coll. et det. (Vávra 1993 jako *A. suecicus*, Mertlik 2018).
7353: Bohemia mer., Novohradské hory, Pohorská Ves env. (7353-54), 14. V. 2010, 1 ex., nárazová past, Š. Vodka leg., J. Pavlíček det. et coll. (Mertlik 2018).

Poznámka. Publikované nálezy s lokalitou Volary (Kubán 1988, Vávra 1993, Mertlik 2018) přísluší k lokalitě Stožec (A. Kudrna a J. Vávra, pers. comm.). Čísla uvedených faunistických čtverců 7148 a 7149 nemusí u starších nálezů odpovídat skutečnosti, protože středem lokality Stožec prochází hranice mezi těmito čtverci.

Nové nálezy:

- 7148: Bohemia mer., Šumava, Stožec, České Žleby, Pod Stožeckou kaplí (48.8693361N, 13.8242839E), 12. VII. 2014, 1 ex., J. Vávra leg. (AOPK ČR 2026); (48.8648639N, 13.8248700E), 30. VI. - 6. VII. 2018, 1 ex., V. Dongres leg., det. et coll., J. Mertlik rev. 2020.
7148: Bohemia mer., Šumava, Stožec, vrch Stožec, holoseče na jižním svahu, 890-950m (48.8720378N, 13.8291372E), 8. IV. 2022, 7 ♂♂, 2 ♀♀, M. Ouda leg., det. et coll., J. Mertlik rev. 2022; dtto, 9. IV. 2022, 13 ♂♂, 1 ♀; dtto, 8. - 9. IV. 2022, více ex., V. Dongres leg., det. et coll.; (48.8723375N, 13.8282675E – 48.8754706N, 13.8274306E), 30. IV. 2023, 18 ♂♂, 14 ♀♀, v trouchnivém dřevě ležících smrků, J. Mertlik leg. et coll.; 19. V. 2024, 1 ♂, 5 ♀♀, v trouchnivém dřevě ležících smrků, V. Dušánek leg. et coll., J. Mertlik det. 2024.
7148: Bohemia mer., Šumava, Stožec, holoseč pod vrcholem Stožce (48.8765317N, 13.8544544E), 1010m, 2 ♂♂, 3 ♀♀, pod kůrou a ve šterbinách dřeva ležících smrků, V. Dušánek leg. et coll., J. Mertlik det. 2024.
7149: Bohemia mer., Šumava, Stožec env., vrch Stožec, 20. IV. 2022, 19 ex., J. Krošlák leg. et coll., J. Mertlik det. 2023.
7149: Bohemia mer., Šumava, Stožec, vrch Stožeček (48.8765717N, 13.8576144E), 26. V. 2018, 1 ex., V. Dongres leg., det. et coll., J. Mertlik rev. 2020.
7149: Bohemia mer., Šumava, Stožec, Jelení env., Jelenská hora, údolí Hučiny (48.8273222N, 13.8661389E), 29. IV. 2011, 1 ex., M. Zúber leg. (AOPK ČR 2025); (48.8263600N, 13.8690886E), 13. VII. 2014, 1 ex., J. Vávra leg. (AOPK ČR 2025).

Biotopy a doprovodné druhy

Biotopy druhu *Ampedus karpaticus* podrobně popsal Mertlik (2018: 74). Nálezy na nových lokalitách nevybočují z již popsaného typu biotopů. Rovněž tak jsou celkem shodné i jeho uvedené doprovodné saproxylické druhy kovaříků (Mertlik 2018: 75). Jen na lokalitách Broumovska na rozdíl od Šumavy zcela chybí *Ampedus tristis* (Linnaeus, 1758) a další dva druhy, *Danosoma fasciatum* (Linnaeus, 1758) a *Diacanthous undulatus* (DeGeer, 1774) jsou zde velmi vzácné.

Doprovodné druhy na Broumovsku (Božanov, Suchý vrch, 550-700m, severovýchodní orientace svahu, smrky nebo Božanovský Špičák, 525-640m, východní orientace svahu, smrky):
Ampedus balteatus (Linnaeus, 1758)

Ampedus erythrogonus (P. W. Müller, 1821)
Ampedus nigrinus (Herbst, 1784)
Ampedus pomorum (Herbst, 1784)
Ampedus sanguineus (Linnaeus, 1758)
Ampedus scrofa Germar, 1844 (jednotlivě)
Danosoma fasciatum (Linnaeus, 1758) (pouze Božanovský Špičák, jednotlivě)
Diacanthous undulatus (DeGeer, 1774) (pouze Božanovský Špičák, jednotlivě)
Melanotus castanipes (Paykull, 1800)

Doprovodné druhy na Šumavě (Stožec, vrch Stožec, 850-960m, jižní orientace svahu, smrky):

Ampedus balteatus (Linnaeus, 1758)
Ampedus erythrogonus (P. W. Müller, 1821)
Ampedus nigrinus (Herbst, 1784)
Ampedus pomorum (Herbst, 1784)
Ampedus sanguineus (Linnaeus, 1758)
Ampedus scrofa Germar, 1844
Ampedus tristis (Linnaeus, 1758)
Danosoma fasciatum (Linnaeus, 1758)
Diacanthous undulatus (DeGeer, 1774) (jednotlivě)
Melanotus castanipes (Paykull, 1800)

Aktivita imag výše uvedených druhů (vyjma *Diacanthous undulatus*) má maximum na přelomu dubna a května, kdy je lze nalézt ukrytá pod odchlíplou kůrou nebo ve štěrbinách rozpraskaného dřeva stojících i padlých kmenů nebo jejich pahýlů. V tomto období je lze také sklepat z větví stromů. Velmi produktivní je také prohlížení kůrovcových lapačů (Hamer et Vancí, 2015). V pozdějším období jsou jejich nálezy již jen náhodné a jednotlivé.

Imaga vyhledávají osluněné plochy a ideální jsou pro ně polomy a holoseče. Na holosečích se koncentrují hlavně v horních okrajích svahů. Pokud by se prováděl cílený průzkum pomocí nárazových pastí, tak je nezbytné jejich umístění právě na taková místa, známá i jako tzv. „letové koridory“.

V roce 2025 byla již většina publikovaných lokalit (převážně holosečí) na Broumovsku již hustě zarostlé mladými smrky nebo břízami, a proto jsem se při hledání druhu *Ampedus karpathicus* musel soustředit na vyhledávání nových holosečí. O ně nebyla na Broumovsku nouze, protože zde i nadále probíhá kůrovcová kalamita.

Kromě známých oblastí výskytu se mi zde podařilo najít *A. karpathicus* také na několika nových lokalitách, a to na Jiráskových skalách, v Polických stěnách, na stolových horách Hejdě, Ostaši a Boru a také na Suchém vrchu. Metodu prohlížení kůrovcových lapačů jsem mohl použít pouze na jedné lokalitě (Machovský kříž), protože na ostatních navštívených holosečích nebyly lapače umístěny.

Zajímalo mne také, jestli se *A. karpathicus* vyskytuje i v obvodových pohořích Broumova. Ale na rozsáhlých holosečích na Žaltmanu (Jestřebí hory) a Ruprechtickém Špičáku (Javoří hory) se mi podařilo nalézt pouze doprovodné druhy (bez druhů *Danosoma fasciatum* a *Diacanthous undulatus*). Nepodařilo se mi jej v minulých letech nalézt ani v sousedních Krkonoších, ani v Orlických horách.

Na polské straně Stolových hor je doposud známý jen jeden nález na Hejšovině (Szczeliniec Wielki) z roku 2004 (Tarnawski et al. 2007). Ale díky postupující kůrovcové kalamitě má nyní *A. karpathicus* ve Stolových horách ideální podmínky nejen na Hejšovině, ale zejména na Boru (Skalniak).

Pokud jde o výskyt druhu *Ampedus karpathicus* v jižních Čechách, tak jsou všechny jeho známé šumavské nálezy soustředěny v katastru obce Stožec. Pouze jeden nález *A. karpathicus* pochází z Novohradských hor (Pohorská Ves).

Většina nálezů *A. karpathicus* ze Stožce je známa z holosečí okolo vrchů Stožecká skála, Stožec a Stožeček, dva nálezy jsou z holoseče na západním svahu Jelenské hory (údolí Hučiny). V současné době je v okolí Stožce velké množství rozsáhlých holosečí s množstvím mrtvého dřeva, které zde vytváří pro některé saproxylické druhy kovaříků ideální podmínky, o čemž svědčí i množství jejich recentních nálezů. Na rozdíl od východočeských lokalit *A. karpathicus* zde žije i *A. tristis*, který je zde poměrně hojným druhem. Podobně hojná je zde i *Danosoma fasciatum*.

Ze Stožce pocházejí z konce minulého století nálezy druhů *Ampedus melanurus* Mulsant & Guillebeau, 1855 a *Lacon lepidopterus* (Panzer, 1801). *Ampedus melanurus* potřebuje pro svůj vývoj dostatek vhodných padlých kmenů jedlí a jejich pahýlů na zastíněných biotopech. Zastíněním i vlhkostí by mu snad vyhovovala lokalita Medvědice (vrch Stožec), ale padlé jedle ve vhodném stadiu trouchnivění zde chybí. *Lacon lepidopterus* není svým způsobem života vázaný pouze na jedle a na mnoha známých lokalitách se vyvíjí i v kmenech smrků. V okolí Stožce má nyní díky hromadnému odumírání lesních porostů relativně ideální podmínky. Bohužel, recentní výskyt obou druhů se zde doposud nepodařilo potvrdit (Procházka 2020).

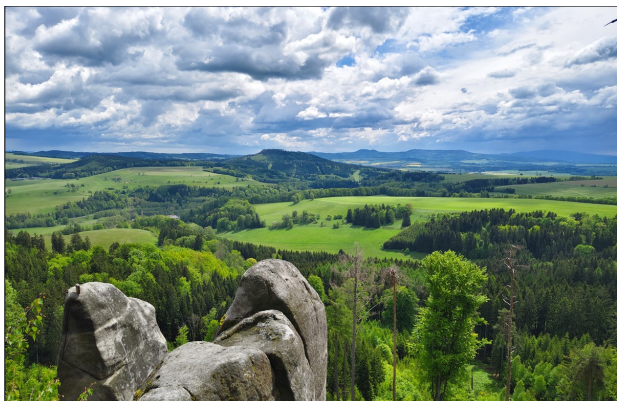
Obrazová příloha

Obr. 3. Teplice nad Metují, Dolní Teplice, 20.5.2025.
Pohled na stolové hory Hejdu, Ostaš, Hejšovinu a Bor.

Obr. 4. Božanov, Stolové hory, 26.4.2025.
Pohled na vrch Lopotu a na Suchý vrch.

Obr. 5. Teplice nad Metují, Jiráskovy skály, 17.5.2025, pohled na stolové hory Hejdu, Ostaš, Hejšovinu a Bor.

Obr. 6. Teplice nad Metují, Jiráskovy skály, Bišík, 20.5.2025.

Obr. 7. Teplice nad Metují, Teplické skály, 17.5.2025, holoseč pod Kraví horou.

Obr. 8. Teplice nad Metují, Jiráskovy skály, 17.5.2025, holoseč na svahu nad pramenem U Sv. Huberta.

Obr. 9. Teplice nad Metují, Jiráskovy skály, 17.5.2025.

Obr. 10. Teplice nad Metují, Teplické skály, 20.5.2025, kovařík *Ampedus karpaticus*.

Obr. 11. Teplice nad Metují, Skály, 20.5.2025, Teplické skály, u Černého kvádru.

Obr. 12. Teplice nad Metují, Skály, 20.5.2025, Teplické skály, u Černého kvádru.

Obr. 13. Božanov, 26.4.2025,
holoseč pod Božanovským Špičákem.

Obr. 14. Božanov, 26.4.2025,
holoseč pod Božanovským Špičákem.

Obr. 15. Teplice nad Metují, Lachov, 6.5.2025,
les pod stolovou horou Hejdou.

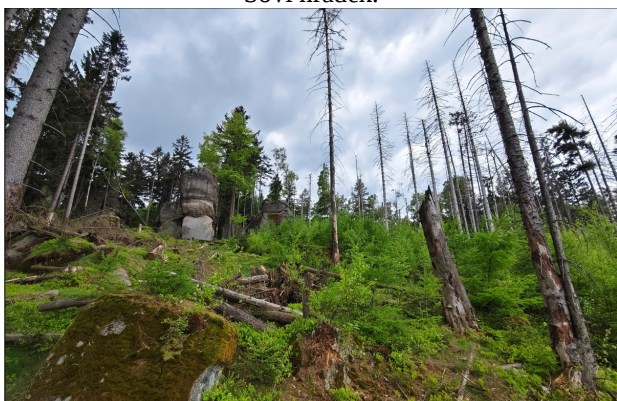
Obr. 16. Teplice nad Metují, Lachov, 6.5.2025,
les pod stolovou horou Hejdou.

Obr. 17. Machov, Poličské stěny, 19.5.2025,
Soví hrádek.

Obr. 18. Žďár nad Metují, 6.5.2025,
holoseč pod stolovou horou Ostaší.

Obr. 19. Božanov, Suchý vrch, 7.5.2025.

Obr. 20. Božanov, 26.4.2025,
holoseč pod Suchým vrchem.

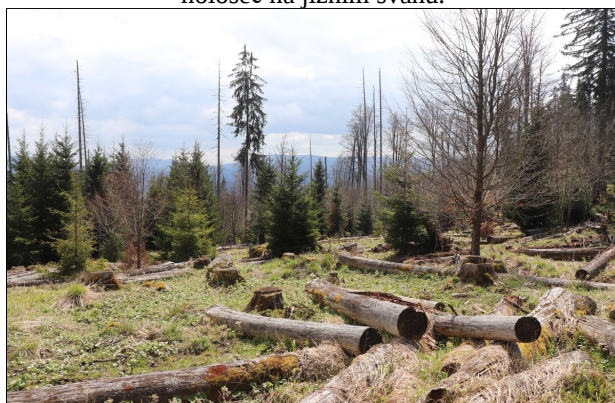
Obr. 21. Šumava, Stožec, vrch Stožec, 30.4.2023, holoseč na jižním svahu.

Obr. 22. Šumava, Stožec, vrch Stožec, 30.4.2023, holoseč na jižním svahu.

Obr. 23. Šumava, Stožec, vrch Stožec, 30.4.2023, holoseč na jižním svahu.

Obr. 24. Šumava, Stožec, vrch Stožec, 30.4.2023, holoseč na jižním svahu.

Obr. 25. Šumava, Stožec, vrch Stožec, 30.4.2023, holoseč na jižním svahu.

Obr. 26. Šumava, Stožec, vrch Stožec, 30.4.2023, holoseč na jižním svahu.

Obr. 27. Šumava, Stožec, vrch Stožec, 30.4.2023, pod vrcholem.

Obr. 28. Šumava, Stožec, vrch Stožec, 30.4.2023, pod vrcholem.

Obr. 29. Božanov, 26.4.2025, holoseč pod Suchým vrchem, autor.
Pod kůrou mrtvých osluněných kmenů se na jaře shromažďují různé druhy kovaříků.

Poděkování. Za poskytnutí faunistických dat velice děkuji váženým kolegům Václavu Dongresovi, Václavu Dušánkovi, Josefu Krošlákovi, Arnoštu Kudrnovi, Jiřímu Procházce, Michalu Oudovi, Jiřímu Vávrovi. Za poskytnutí fotografie stožekého imaga *Ampedus karpaticus* děkuji kolegovi Jiřímu Procházce. Za připomínky k textu článku děkuji váženému kolegovi Vladimíru Hronovi.

Summary

This article provides an overview of published and new findings of the click beetle *Ampedus karpaticus* (Buysson, 1885) in eastern Bohemia (Broumov region) and southern Bohemia (Šumava and Novohradské hory mountains), which I have collected as part of a private program of faunistic mapping of species of the families Cerophytidae, Elateridae, Eucnemidae, and Throscidae in the Czechia and Slovakia (Mertlik 2007-2025). There are also photographs of its habitats and links to more extensive photo documentation of the sites, which is freely accessible in the online photo gallery, see Methodology. For some previously published findings, there are clarifications or additions to the location data.

The activity of the species mentioned in this article (except for *Diacanthous undulatus*) peaks at the turn of April and May, when they can be found hidden under loose bark or in the cracks of cracked wood of standing and fallen trunks or their stumps. During this period, they can also be knocked off tree branches. Checking bark beetle traps is also very productive (Hamet and Vancí, 2015). Later in the season, their findings are only random and isolated.

Imagoes seek out sunny areas, and wind-damage woods or clear-cuts are ideal for them. In clear-cuts, they concentrate mainly at the upper edges of slopes. If a targeted survey using impact traps is carried out, it is necessary to place them in such locations, also known as "flight corridors."

By 2025, most of the published sites (mainly clear-cut areas) in the Broumov region were already densely overgrown with young spruce or birch trees, so when searching for *Ampedus karpaticus*, I had to focus on finding new clear-cut areas. There was no shortage of these in the Broumov region, as the bark beetle calamity continues there.

In addition to the known areas of occurrence, I also managed to find *A. karpaticus* in several new locations, namely Jiráskovy skály, Polické stěny, the table mountains of Hejda, Ostaš and Bor, and also on Suchý vrch. I was only able to use the method of inspecting bark beetle traps at one location (Machovský kříž), because no bark beetle traps were placed in the other clear-cut areas I visited.

I was also interested in whether *A. karpaticus* occurs in the surrounding mountains of the Broumov region, but in the extensive clear-cut areas on Žaltman (Jestřebí Mountains) and Ruprechtický Špičák (Javoří Mountains), I only managed to find accompanying species (excluding *Danosoma fasciatum* and *Diacanthous undulatus*). In recent years,

I have not been able to find this species even in the neighbouring Krkonoše and Orlické Mountains. On the Polish side of the Stolové Mountains, only one find is known so far, on Hejšovina (Szczeliniec Wielki) in 2004 (Tarnawski et al. 2007). However, thanks to the advancing bark beetle calamity, *A. karpathicus* now has ideal conditions in the Stołowe Mountains, not only on Hejšovina, but especially on Bor (Skalniak).

As for the occurrence of *Ampedus karpathicus* in southern Bohemia, all known finds in the Šumava Mountains are concentrated in the cadastral area of the municipality of Stožec. Only one finding of *A. karpathicus* is from the Novohradské Mountains (Pohorská Ves).

Most of the findings of *A. karpathicus* from Stožec are known from clear-cuts around the hills of Stožecká skála, Stožec, and Stožeček. And two findings are from clear-cuts on the western slope of Jelenská hora (Hučina valley). Currently, there are a large number of extensive clear-cuts in the vicinity of Stožec, which create ideal conditions for some saproxylic species of longhorn beetles. This is evidenced by the number of recent finds.

Unlike the East Bohemian localities, *A. karpathicus* also lives here, along with *A. tristis*, which is a relatively abundant species here. *Danosoma fasciatum* is also similarly abundant here.

Findings of the species *Ampedus melanurus* Mulsant & Guillebeau, 1855 and *Lacon lepidopterus* (Panzer, 1801) from the end of the last century originate from Stožec. *Ampedus melanurus* needs sufficient fallen fir trunks and stumps in shaded habitats for its development. The Medvědice locality (Stožec hill) would suit it in terms of shade and humidity, but there are no fallen fir trees in a suitable stage of decay here. *Lacon lepidopterus* is not limited to fir trees in its way of life and develops in spruce trunks in many known locations. Thanks to the mass dieback of forest stands, it now has relatively ideal conditions in the vicinity of Stožec. Unfortunately, the recent occurrence of both species has not yet been confirmed here (Procházka 2020).

Literatura

- AOPK ČR 2026: Nálevová databáze ochrany přírody. – On-line databáze: portal23.nature.cz (7.1.2026).
- HAMET A., MERTLIK J. & VANCL Z. 2003: Kovaříkovití (Coleoptera, Elateridae) CHKO Broumovsko. – Acta Musei Reginaehradecensis s. A., 29: 89-94.
- HAMET A., VANCL Z. & spol. 2005: Katalog brouků (Coleoptera) CHKO Broumovsko. Catalogue of Beetles (Coleoptera) of the Broumovsko Protected Landscape Area. – Hradec Králové, 126 pp (in Czech, English abstr.).
- HAMET A. & VANCL Z. 2015: Necilové druhy brouků (Coleoptera) ve feromonových kůrovcových lapačích na území Broumovských stěn a Stolových hor. – Acta Musei Reginaehradecensis S. A., 35-2: 61-74.
- HAMET A. & VANCL Z. 2016: Katalog brouků (Coleoptera) CHKO Broumovsko Opravené a doplněné druhé vydání [Catalogue of the beetles (Coleoptera) of the Broumovsko protected landscape area Second completed and corrected edition]. – Elateridarium 10 (Supplementum): 1-137. In: https://www.elateridae.com/clanky/260/hamet-vancl_katalog-brouku-broumovska_1_3_2016.pdf
- KUBÁŇ V. 1988: Faunistic records from Czechoslovakia: Coleoptera, Elateridae. – Acta Entomologica Bohemoslovaca, 85: 313-318.
- MERTLIK J. 2007-2025: Faunistické mapy druhů čeledí Cerophytidae, Elateridae, Lissomidae, Melasidae a Throscidae (Coleoptera: Elateroidea) České republiky a Slovenska [The faunistic maps of the family Cerophytidae, Elateridae, Lissomidae, Melasidae and Throscidae (Coleoptera: Elateroidea) of Czech and Slovak Republics]. – Elater o. s. Permanentní elektronická publikace k dispozici na: <http://www.elateridae.com/page.php?idcl=105> (Verze: 1.1.2026).
- MERTLIK J. 2017: Saproxylické druhy kovaříků (Coleoptera: Elateridae) na území východních Čech, s přehledem biotopů druhů osídlujících dubové lesy [Review of the saproxylic click-beetles (Coleoptera: Elateridae) in Eastern Bohemia (Czech Republic), with special emphasis on species of the oak forests]. – Elateridarium, 11: 17-110. In: https://www.elateridae.com/clanky/276/saproxylofagove_a_duby_23_2_2017.pdf
- MERTLIK J. 2018: Faunistické mapování *Ampedus karpathicus* (Coleoptera: Elateridae) na území České republiky a Slovenska [Faunistics of *Ampedus karpathicus* (Coleoptera: Elateridae) in the Czech Republic and Slovakia]. – Elateridarium 12: 65-83. In: https://www.elateridae.com/clanky/297/mertlik_a_karpathicus_21_2_2018.pdf
- PROCHÁZKA J. 2020: Saproxyliční a epigeičtí brouci pralesovitěho porostu Stožec – Medvědice v NP Šumava [Saproxylic and epigeic beetles of the old-growth forest Stožec – Medvědice in the Šumava National Park]. – Silva Gabreta, 26: 15–31. In: <https://www.researchgate.net/publication/345994597>
- TARNAWSKI D., SUCHAN T. & JANOSZEK M. 2007: Nowe stanowiska *Ampedus suecicus* (PALM, 1976) i *Sericus subaeneus* Redtenbacher, 1842) (Coleoptera: Elateridae) w Górach Stołowych. – Przyroda Sudetów, 10: 133-134.
- VÁVRA J. 1993: Faunistic records from the Czech Republic - 3. Coleoptera: Elateridae. – Klapalekiana, 29 (1-2): 44.
- ZELENÝ J. 1972: Návrh členění Československa pro faunistický výzkum. – Zprávy Československé společnosti entomologické při ČSAV, 8: 3-16.